

Bernat Metge humanista i poliglota **Introducció**

Júlia Butinyà
Antonio Cortijo
Vicent Martines

No cal justificar la conveniència d'aplegar treballs en celebració i record de la mort de l'autor català a qui preocupà tant el tema de la mort: Bernat Metge. Així doncs tan sols farem a tall d'introducció una breu presentació dels capítols del volum.

Ressaltem que comptem amb col·laboracions de tres editors recents de *Lo somni*, dos d'ells en la versió al portuguès, a l'anglès i al castellà, respectivament, Ricardo Da Costa, Antonio Cortijo i Júlia Butinyà.

Dos altres col·laboradors comptem amb la tesi doctoral sobre Bernat Metge, Miquel Marco sobre el *Libre de Fortuna e Prudència*, i Òscar Santos Sopena, encara sense presentar-la, que la fa sobre *Lo somni*. Aquest darrer dona una visió de conjunt de tall molt comparatista, i el primer reflexiona sobre l'aspecte de Metge com a traductor.

Jerónimo Miguel i Joan Ribera han publicat treballs sobre diferents obres de Metge des dels anys 90. I Sònia Gros, imparteix aquest autor dins l'assignatura *Principals obres humanistes de les lletres catalanes*, que s'insereix al màster de "Literatures hispàniques (catalana, gallega i basca) en el context europeu" (UNED).

El títol del llibre respon a l'entitat dels col·laboradors, ja que d'una banda són els principals estudiosos atents a la faceta humanística de Bernat Metge i, d'altra, al fet que han atès a la perspectiva de les traduccions.

Farem alguns comentaris sobre les iniciatives de traducció de Bernat Metge a l'anglès per part d'Antonio Cortijo. La primera tradueix *Lo Somni* en col·laboració amb Elizabeth Lagresa. La segona inclou la traducció a l'anglès del *Llibre de Fortuna i Prudència*, junt a la traducció al castellà de dita obra per part de Vicent Martines. En totes dues ocasions les traduccions vénen prologades per dues introduccions en què es dona compte de l'obra de Metge per a un públic de parla anglesa. Com que aquest públic pot ser desconexedor de la producció literària medieval en català, les introduccions informen quant a l'obra de Metge des d'un punt de vista comparatista romànic. Per a *Lo Somni*, Cortijo dibuixa un panorama d'anàlisi amb el rerefons de la producció humanista italiana, es fixa en les fonts del diàleg, analitza alguns aspectes de la teorització *de amore* en la Península Ibèrica on inserir els llibres III i IV de Metge, i estableix una comparació de gran relleu entre aquesta obra i l'*Apologia* del mateix autor, a la qual considera basada en l'obra homònima de Plató. Per a la segona, amén d'introduir l'obra a un públic de llengua anglesa, es fixa sobretot en aquells aspectes que relacionen el *Llibre* amb *Lo Somni*, en particular pel que fa al realçament dels temes de la dignitat humana i la capacitat del subjecte individual per a la llibertat i la reflexió intel·lectual. El *Llibre* seria un esboç preparatori, a mig camí cap a la culminació final, en *Lo Somni*, assumpte del qual precisament tracten les pàgines de Cortijo en aquest volum.

D'altra banda, ens congratulem d'iniciatives com la de l'Institut d'Estudis Catalans, que va organitzar per al 23 d'abril una lectura pública de *Lo somni* i el 2 de juliol una obra de teatre (*Bernat Metge entre reixes*). Així com d'altres actes commemoratius que han tingut lloc al llarg de l'any 2013; bé que no han estat tants com desitjaríem pel nivell de l'autor de què es tracta ni amb el ressò popular que pensem que hauria de tenir. Constatem tanmateix la presència callada però oportuna de treballs metgians en diferents publicacions, com ara la *Revista de Lengüas y Literaturas Catalana, Gallega y*

Vasca 18 (2013).

I com a aval i punt final d'aquesta introducció, com a “clau que tancarà la obra, el signe posat a la fi del rescrit e lo sagell auctoritzant complidament aquell” (*Lo somni*, 250)¹, destaquem l'aportació de dos grans mestres, els professors Martí de Riquer i Giuseppe Tavani, dos mestres que han entès i han sabut explicar tan bé Bernat Metge i que, a més, ens han permès de reproduir alguns fragments dels seus treballs anteriors. Encara, fem un especial recordatori el dia que estem fent aquesta introducció, ja que tot just és la data en què ha traspassat el Doctor Riquer, motiu que fa que li dediquem aquest volum.

17 setembre 2013

Júlia Butinyà
Antonio Cortijo
Vicent Martines

¹ Seguim l'edició d'Atenea 2007.